

ня їх дітям спільного сімейного прізвища. Якщо при реєстрації шлюбу кожний із подружжя залишився на дошлюбному прізвищі, їм надається можливість змінити свої прізвища звернувшись до органу ДРАЦСу [3].

Велике практичне значення має право дружини та чоловіка на розподіл обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї. Згідно ст. 54 СК України [2] закріплюється принцип рівності подружжя при вирішенні найважливіших питань сім'ї. Цей принцип є одним із основних принципів регулювання сімейних відносин, який ґрунтується на визнанні рівних цінностей подружжя у шлюбних відносинах [3].

Ще одним із основних прав подружжя є: право дружини та чоловіка на свободу та особисту недоторканність. Згідно із ст. 56 СК України [2] під правом на свободу та особисту недоторканність закон розуміє право на вільний вибір кожним із подружжя місця свого проживання, на припинення шлюбних відносин, на вжиття заходів, які не заборонені законом і не суперечать моральним засадам суспільства, щодо підтримання шлюбних відносин.

Отже, можна зробити висновок, що особисті немайнові права подружжя є невід'ємною частиною регулювання їх відносин і ці відносини мають дуже велике значення для створення і гідного проживання у шлюбі.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
3. Сімейне право України: підручник / Л.М. Баранова, В.І. Борисова, І.В. Жилінкова та ін. ; за заг. ред. В.І. Борисової та І.В. Жилінкової. – 2-е вид., перероб. і допов.– К. : Юрінком Інтер, 2009. – 288 с.

Громова Олена Олегівна

*помічник судді Одеського апеляційного господарського суду,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОЧИНУ У КРЕДИТНІЙ СФЕРІ

Залучення в економіку необхідних обсягів кредитних ресурсів неможливо без створення правових умов, що забезпечують банкам повернення розміщених ними коштів. У той же час, надання грошових коштів при кредитуванні клієнтів, а також забезпечення повернення

банківських кредитів, здійснюється на основі укладених з кредитними організаціями цивільно-правових правочинів.

Необхідно зазначити, що в юридичній літературі радянського періоду неодноразово ставилося під сумнів питання про прийнятність регулювання кредитних відносин нормами цивільного права [1, с. 22]. Ми не сумніваємося, що в значній мірі саме цивільне законодавство закладає основи сучасного суспільства, реалізуючи нормативні узагальнення і висловлюючи тим самим досягнення правової культури, без яких жоден цивілізований ринок не може відбутися в принципі.

Таким чином, економічна і правова значущість правочину у кредитній сфері, недостатня теоретична розробка, дискусійність ряду питань, необхідність аналізу ряду положень сучасного цивільного законодавства, що регулює як вчинення кредитних договорів, так і правочинів, спрямованих на забезпечення виконання кредитних зобов'язань, а також матеріали судової практики засвідчують актуальність теми.

Правове регулювання кредитної сфери не позбавлене публічно-правових засад. Виражається це, перш за все, в правовому регулюванні таких різновидів кредиту як державний, бюджетний, податковий і т.п.

Необхідність визначення кола суспільних відносин, що виникають з приводу кредиту і складових кредитної сфери полягає в юридичному визначенні кредиту та адекватно відображає його правову і економічну природу у зв'язку з чим виникає потреба розуміння кредитної сфери як у широкому, так і вузькому розумінні. У широкому значенні кредитну сферу становлять суспільні відносини, що виникають з моменту передачі цінностей, коли отримання їх еквівалента відокремлене певним проміжком часу. У вузькому сенсі кредитну сферу становлять суспільні відносини, що виникають лише з приводу надання банківського, грошового кредиту.

Більшість цивільно-правових відносин, у тому числі і договірні правовідносини, опосередковують обмін матеріальними благами між різними суб'єктами. Тому отримання учасником угоди еквіваленту цінності, яку набуває в результаті операції контрагент, є кінцевою метою більшості угод [2, с. 96].

Цивільному праву відомі різні види правовідносин, в яких є елемент кредиту. Однак найбільш яскравим прикладом такого роду відносин є позикові зобов'язання [3]. Сутність всіх позикових зобов'язань полягає в передачі кредитором у власність боржника визначених родовими ознаками речей з умовою повернення останнім речей того ж роду і в тій же кількості через певний термін. Як правило, такий правочин є оплатний. Найчастіше предметом правочину позики є гроші, але позика інших визначених родовими ознаками речей також юридично можлива.

Позикові зобов'язання відіграють значну роль у цивільному обороті. Їх значення тим вище, чим гостріша потреба суб'єктів економічної діяльності в грошах. Необхідність додаткових капіталів змушує різних осіб вдаватися до позик для їх отримання.

Кредитний договір належить до числа консенсуальних договорів, набуває юридичну силу і вважається укладеним з моменту досягнення згоди сторін за всіма його істотними умовами. Даний договір є двосторонньо зобов'язуючим. Відповідно і позикодавець, і позичальник є боржниками і кредиторами за зобов'язаннями, що випливають з цього договору. Основним обов'язком позичальника є передача позичальникові грошових коштів. У позичальника з моменту укладення кредитного договору виникає суб'єктивне цивільне право вимагати передачі йому предмета договору. І в цьому відношенні він є кредитором позичальника. З іншого боку, позикодавець має право вимагати від позичальника повернення йому отриманої грошової суми та сплати процентів на неї. У цьому зобов'язанні вже позикодавець виступає в якості кредитора. Зобов'язання у кредитній сфері неминуче носить ризиковий характер. Ймовірність настання для кредитора несприятливих майнових наслідків об'єктивно існує на всіх етапах кредитних правовідносин. У зв'язку з цим є закономірною поява в суб'єктному складі кредитних правовідносин осіб, які беруть участь у забезпеченні належного виконання кредитних зобов'язань.

Література:

1. Кузьмин В.Ф. Кредитные и расчетные правоотношения в промышленности / В.Ф. Кузьмин. – М., 1975. – 200 с.
2. Кривцов А.С. Абстрактные и материальные обязательства в римском и современном гражданском праве / А.С. Кривцов. – М. : Статут, 2003 – 314 с.
3. Харитонов Є.О. Цивільне право України : підручник для вузів / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, О.В. Старцев ; НУ «ОЮА». – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К. : Істина, 2011.

Усатюк Юрій Володимирович

*студент 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ШЛЮБНИХ ВІДНОСИН ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ТА ІНОЗЕМЦІВ

Останнім часом все частіше спостерігаємо як українські жінки виходять заміж або чоловіки одружуються із іноземцями. У правовому контексті реєстрація шлюбу з іноземцем та перебування у такому шлю-